

टिळक महाराष्ट्र विद्यापीठ, पुणे
ग्रंथपालन आणि माहितीशास्त्र निष्णात (M.Lib I.Sc)

परीक्षा : मे - २०२४

सत्र - २

विषय : सार्वजनिक ग्रंथालये (ML-23-213)

दिनांक : ११/०५/२०२४

गुण : १००

वेळ : स.१०.०० ते दु.१.००

सूचना: १) उजवीकडील अंक त्या प्रश्नांचे गुण दर्शवितात.

प्र.१ योग्य पर्याय निवडा (१०)

१. भारतीय ग्रंथालयशास्त्रचे जनक..
अ) डॉ. एस.आर. रंगनाथन
ब) राजा राम मोहन रॉय
क) जे.एच. शेरा
ड) यापैकी नाही
२. राजा राममोहन रॉय फाउंडेशन ची स्थापना केव्हा झाली.
अ) ७ मे १९७२
ब) २२ मे १९७२
क) ७ जुन १९७२
ड) १७ मे १९७२
३. राजा राममोहन रॉय फाउंडेशन ही संस्था कोणत्या प्रकारच्या ग्रंथालयांसाठी कार्य करते.
अ) खाजगी ग्रंथालय
ब) सार्वजनिक ग्रंथालय
क) शालेय ग्रंथालय
ड) विशेष ग्रंथालय
४. आर आर एल एफ कोठे स्थित आहे.
अ) कोलकत्ता
ब) मुंबई
क) नवी दिल्ली
ड) चेन्नई
५. ----- हे आधुनिक व्यवस्थापनाचे जनक म्हणून सर्वोच्च स्थानी आहेत.
अ) हेन्री फेयॉल
ब) गुलिक
क) रंगनाथन
ड) वरील पैकी नाही
६. आर आर एल एफची स्थापना कोणी केली.
अ) सांस्कृतिक विभाग, भारत सरकार
ब) महाराष्ट्र शासन
क) पब्लिक फाउंडेशन
ड) वरील पैकी नाही
७. १९७० मध्ये ----- यांनी शुन्याधारित बजेटिंग विकसित केले होते.
अ) रंगनाथन
ब) पीटर पायर
क) आर आर एल एफ
ड) जे.एच. शेरा
८. महाराष्ट्र ग्रंथालय संघाची स्थापना----- येथे झाली.
अ) मुंबई
ब) पुणे
क) नागपुर
ड) दिल्ली
९. आजच्या आणि भविष्यकाळातील स्वयंशिक्षणाला चालना देणारी उत्तम संस्था म्हणजे
अ) सार्वजनिक ग्रंथालय
ब) विशेष ग्रंथालय
क) शालेय ग्रंथालय
ड) वरील पैकी नाही
१०. द डिलिव्हरी ऑफ बूक अॅक्ट हा कायदा कधी मंजूर झाला.
अ) १९५१
ब) १९५४
क) १९६४
ड) १८६७

प्र.२ थोडक्यात उत्तरे लिहा (कोणतेही २) (३०)

१. सार्वजनिक ग्रंथालय म्हणजे काय? त्याची उद्दिष्टे व कार्ये सांगा.
२. सार्वजनिक ग्रंथालय मानव संसाधन कर्तव्य व जबाबदारी स्पष्ट करा.
३. ग्रंथालयीन व्यवस्थापनाची तत्वे व कार्ये सविस्तर स्पष्ट करा.

प्र.३ सविस्तर उत्तरे लिहा (कोणतेही २) (४०)

१. प्रचलित जागरूकता सेवा आणि निवडक माहिती प्रसारण सेवा यातील फरक स्पष्ट करा.
२. सार्वजनिक ग्रंथालय साधन वाटणी व जाळे या वर माहिती सांगा.

३. राजा राममोहन रॉय लायब्ररी फाउंडेशन ची भूमिका आणि उद्दिष्ट्ये सविस्तर लिहा.

प्र.४ टिपा लिहा (कोणत्याही २)

(२०)

१. कर्मचारी पुस्तिका
२. ग्रंथालय सांख्यिकी
३. सारलेखन

English Translation
Public Libraries (ML23-213)

Q. 1 Choose the correct option

(10)

1. Father of library science in India
 - a) Dr. S. R. Ranganathan
 - b) Raja Rammohan Roy
 - c) J.H. Shera
 - d) None of the above
2. When was the RRRLF Foundation established?
 - a) 7 May 1972
 - b) 22 May 1972
 - c) 7 June 1972
 - d) 17 May 1972
3. What types of libraries does the RRRLF institute work for?
 - a) Private Library
 - b) Public Library
 - c) School Library
 - d) Special Library
4. RRRLF located at-
 - a) Kolkata
 - b) Mumbai
 - c) New Delhi
 - d) Chennai
5. They are at the highest position as the father of modern management
 - a) Henri Pheyol
 - b) Gulik
 - c) Ranganathan
 - d) None of the above
6. Who established RRRLF ?
 - a) Department of Culture , Govt. of India
 - b) Govt. of Maharashtra
 - c) Public Foundation
 - d) None of the above
7. Zero-based budgeting was developed in the 1970s by- ----
 - a) Ranganathan
 - b) Pete Pyhrr
 - c) RRRLF
 - d) J.H. Shera
8. The Maharashtra Library Association was established in ----
 - a) Mumbai
 - b) Pune
 - c) Nagpur
 - d) Delhi
9. are the best institutions to promote self-learning today and in the future?
 - a) Public Library
 - b) Special Library
 - c) School Library
 - d) None of the above
10. The Delivery of Books Act was enacted in the year
 - a) 1951
 - b) 1954
 - c) 1964
 - d) 1867

Q. 2 Answer the following in short (Any 2)

(30)

1. What is a public library? State its objectives and functions.
2. Explain public library human resource duties and responsibilities
3. Explain in detail the principles and functions of library management

Q. 3 Answer the following in detail (Any 2)

(40)

1. Explain difference between Current awareness service and selective dissemination of information
2. Explain about public library resource sharing and networking
3. Explain The role and objectives of the Raja Ram Mohan Roy Library Foundation

Q. 4 Write Short notes (Any 2)

(20)

1. Employee handbook
2. Library Statistics
3. Abstracting